

Boomstut symbool voor transformatie plein in Heerlen

Creatieve boomstut ondersteunt monumentale boom in Geleenstraat

Boomstutten worden over het algemeen gezien als functioneel, maar niet erg mooi. In Heerlen staat sinds kort echter een boomstut die een positieve uitzondering op die regel vormt. De boomstut werd afgelopen december geplaatst ter bescherming van een monumentale boom, de grote trompetboom (*Catalpa bignonioides*), in het centrum van Heerlen. Terra Nostra bracht het advies uit bij dit bijzondere project; Kuppen Boomverzorging zorgde voor de uitvoering.

Auteur: Nino Stuivenberg

De geplaatste boomstut was onderdeel van een groter plan van de gemeente Heerlen om het plein bij het raadhuis, gelegen aan de Geleenstraat, te vernieuwen. 'Voorheen had het plein een gesloten karakter en lag het van gevel tot gevel vol met stenen. Hier wilden we graag een verandering in brengen', aldus André Geerits, landschapsarchitect van de gemeente Heerlen. 'Het plein ligt aan de publieksingang van het raadhuis, waar dagelijks mensen langskomen voor burger- en publiekszaken. We vonden het daarom belangrijk om er een aangename verblijfsruimte van te maken.'

Dat heeft de gemeente uiteindelijk op verschillende manieren gedaan. Enerzijds door het plaatsen van de boomstut, die nu ook dienstdoet als schom-

4 min. leestijd

ACTUEEL

De volledige projectgroep.

melbank, en anderzijds door te vergroenen met het aanbrengen van gras. Het idee van de schommelbank kwam in eerste instantie van omwonenden, legt Geerits uit. 'De boomstut bestond uit het plaatsen van twee palen, en bewoners mochten meedenken hoe we daar het best invulling aan konden geven. Zo is het idee van klimplanten besproken, maar de omwonenden wilden graag een bank. De vraag is dan natuurlijk of zoiets haalbaar is.' De schommel is er uiteindelijk gekomen, waardoor de boomstut een dubbelfunctie heeft.

Unieke groeiplaats

De primaire functie van de boomstut is natuurlijk het ondersteunen van de trompetboom (*Catalpa bignonioides*) op het plein. Geerits: 'Met het aanbrengen van de boomstut hopen we het leven van deze monumentale boom aanzienlijk te verlengen. In de oude situatie was het zo dat de boom ieder jaar een centimeter verder kwam te verhangen, en dat kunnen we nu voorkomen. Er is berekend dat de boom zo'n vijftien jaar langer kan blijven leven met deze constructie.' Een ander voordeel van de herinrichting van het plein is de extra ruimte die de boom heeft gekregen. 'De groeiplaats van de boom is ten opzichte van de oude situatie sterk verbeterd. De boom staat in een open boomspiegel, wat eigenlijk wel uniek is in deze stedelijke omgeving.'

Dat de oude groeiplaats eigenlijk niet voldeed, bleek uit onderzoek van Terra Nostra. Henry

Kuppen van Terra Nostra bracht advies uit bij dit project. Kuppen vertelt: 'Het advies dat we bij deze boom uitgebracht hebben, bestond uit twee delen. Enerzijds bleek dat er een oplossing moest komen om de boom te stabiliseren, anderzijds dat de groeiplaats uitgebreid moest worden. We monitoren deze *Catalpa* al enkele jaren en zagen dat de boom steeds verder aan het doorzakken was. We hebben in eerste instantie met een trekproef gemeten hoe het met de stabiliteit van de boom gesteld was. Toen kwamen we erachter dat de stabiliteit inderdaad sterk verminderd was, iets dat vaker te zien is bij *Catalpa*'s die op leeftijd zijn.' De *Catalpa* in Heerlen wordt geschat op 90 tot 100 jaar oud.

Creatieve oplossing

Om de verzakking van de boom tegen te gaan, zou het volume van de *Catalpa* teruggebracht kunnen worden. Het zou het echter onzeker zijn of de monumentale boom die aanpassing wel zou overleven. Daarom werd er gekozen voor een andere optie: het plaatsen van een boomstut. Die oplossing werd echter niet direct met gejuich ontvangen, geeft Kuppen toe. 'Toen ik André Geerits van de gemeente Heerlen op de hoogte bracht van dit idee, vond hij de boomstut eruitzien als een aftandse rollator.' De gemeente kwam dan ook met een creatieve oplossing: ze wilden de boomstut de vorm geven van de letter 'H' van Heerlen. Aan Kuppen de taak om te kijken of die vorm ook realistisch was. Kuppen: 'De belangrijkste vraag

De oude situatie op het plein...

hierbij was of de aangepaste vorm ook voldoende stabiliteit zou geven aan de boom. Het is allemaal leuk en aardig om de stut een andere vorm te geven, maar de functionaliteit staat natuurlijk voorop. Na onderzoek in het veld hebben we geconcludeerd dat de nieuwe vorm inderdaad voldoende ondersteunend was. Zo hebben we voor een creatieve oplossing kunnen zorgen.' Kuppen is dan ook erg tevreden over het resultaat. 'Het is bijzonder dat een lelijke maatregel, want

dat is een boomstut eigenlijk, is veranderd in een echte toevoeging voor de openbare ruimte.'

Nadat het advies helemaal op orde was, werd Kuppen Boomverzorging ingeschakeld voor de realisatie van dit project. Namens dit bedrijf was Twan Verhoeven betrokken bij het project in Heerlen. Verhoeven: 'Wij bedienen een groot deel van Limburg en hebben in het verleden al vaker boomstutten geplaatst, dus zo kwamen ze bij ons

uit. Voor de realisatie hebben we samengewerkt met Geurts Techniek Mill. De uitdaging bij het plaatsen van deze boomstut was de fundering. Je ziet in de praktijk vaak dat boomstutten verkeerd geplaatst worden. De constructies zijn dan te licht of zakken weg in de grond, waardoor de boom alsnog gaat verhangen. Om dit te voorkomen, hebben we betonnen platen aangebracht onder de stut. In die betonnen plaat hebben we vervolgens gaten gemaakt, zodat de mogelijkheid

André Geerits

Henry Kuppen

Twan Verhoeven

...en het plein na de 'metamorfose'

ontstond om klimplanten langs de stut omhoog te laten lopen.'

Leuke uitdaging

Omdat de stut op enige afstand van de stam werd geplaatst, zat de betonnen plaat de groei van de boom verder niet in de weg. Het hele proces is sowieso zorgvuldig uitgevoerd, vertelt Verhoeven. 'Bij een dergelijk project probeer je de schade aan het wortelstelsel natuurlijk zo veel mogelijk te

beperken. Het is volgens mij dan ook een voordeel dat de realisatie in dit geval door boomverzorgers werd uitgevoerd.'

'Het idee om van de stut een schommel te maken, ontstond tijdens het ontwerp. Dat konden we bij de productie van de stut meteen meenemen,' aldus Verhoeven. De schommel zorgde wel voor nieuwe beren op de weg, geeft hij toe. 'Bij het plaatsen van de schommel kwamen er ineens allerlei randvoorwaarden om de hoek kijken, omdat het ontwerp dan als speeltoestel gezien wordt. In het uiteindelijke ontwerp hoefde de stut echter niet als speeltoestel gekwalificeerd te worden.' Kuppen Boomverzorging was verder verantwoordelijk voor het vergroten van de boomspiegel en het aanleggen van een mulchlaag. Verhoeven toont zich enthousiast over zijn betrokkenheid in Heerlen: 'Het project was voor ons een leuke uitdaging. We hebben extra meegedacht bij de uitvoering en er moest vaak snel gehandeld worden. Des te groter is de voldoening dat het uiteindelijk allemaal zo goed heeft uitgepakt.'

Alle partijen tevreden

Naast Terra Nostra en Kuppen Boomverzorging waren er nog verschillende andere bedrijven bij het project betrokken. Zo heeft Streetlife alle

banken, bakken en boomroosters geproduceerd en geleverd en heeft Krinkels BV Heerlen alle elementen geplaatst. De samenwerking tussen al deze verschillende bedrijven maakte het des te specialer dat het project in een korte tijd is gerealiseerd, aldus Geerits. 'Tussen het ontwerp en de uiteindelijke oplevering, afgelopen december, zaten zo'n drie tot vier maanden. Een korte tijd. De samenwerking vond ik dan ook erg goed. Volgens mij is dit project naar ieders tevredenheid verlopen.'

'Het idee om van de stut een schommel te maken, ontstond tijdens het ontwerp

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-6717